

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilntér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitros térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilntér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezlszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Iparoktatás.

A városunkban államsegélylyel működő alsó-foku ipariskola mult évi értesítője megjelenván, a benne foglalt adatokkal foglalkozni kettős okból is czélszerűnek látjuk.

Először abban a körben, melyben az érdekes füzetet forgatni kellene, kevesen forgatják s talán nem is áll módjukban forgatni. — másodsoroly fontos adatok kerülnek nyilvánosságra, melyeknek konstatálása, esetleg orvoslása elkerülhetlen szükség.

Ugy látszik a tanintézetnek tanterve még nem forrott ki teljesen; avval tisztában voltak a tanterv készítői, hogy az iparoktatás legfőbb kelleke a szám- és mértannal kapcsolatos rajztanítás, mint a melyek tudása nélkül modern iparost képzelnü alig lehet. Hanem e tárgyakkal az órandet ki is merítették annyira, hogy sem a tanítónak, sem a tanulónak absolute nincs ideje arra, hogy ezeken kívül valami egyébvel is foglalkozzék. Pedig az iparosnak a mellett, hogy valamely iparágat üz, művelt embernek is kell lenni, ki a társadalom minden rendü és rangu egyénével érintkezik, s ha önállóvá lesz, a társadalmi, különösen művelődési mozgalmakban részt vesz.

Igaz, hogy az országszerte fölállított ipariskolák ez idő szerint csak azt czélozzák, hogy a maguk szakjában ügyes s eshetőleg saját iparágukat tovább fejlesztő iparosokat neveljenek. De a jelenlegi tanterv mellett, hol vannak a humanoriák? az iparos tanulóban ki neveli föl a buzgó egyháztagot, a politikai egyéniséget, a honpolgárt?

A család nem, mert az iparos tanulóban nincs családja, — az iskola sem, mert ott olyan tantárgyakat nem tanítanak.

De hát ki?

Ipariskolánk értesítőjéből arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy senki.

Íme az iparos tantervnek egyik sarkalatos hibája, melyen segíteni az illetékes körök feladata.

Az értesítő czikkirója konstatálja e hiányt, de annak pótlására konkrét javaslatot nem tesz; sorairól azonban ki lehet találni, hogy a jelenleg

érvényben levő tanterv keretén belől óhajt a bajon segíteni: egy jó olvasókönyv által. Elismeri, hogy a mostani olvasókönyvek — jobbák hiányában — használhatók, de jövőre azoknál jobbakat kíván, még pedig olyanokat, melyekben az olvasmányok, az értelmi képzés mellett, kellő erkölcsi alapot is adnak a növendéknek, mi által az iparos tanuló esze és szive összhangzatosan fejlődik.

A tanítók tehát látják a hibát s azon segíteni is akarnak — és tudnak is.

Van azonban a dolognak egy másik oldala is, mely magára az iparos testületre tartozik: s ez az anyagi kérdés, mely egy új s az erkölcsi kívánalmaknak megfelelő olvasókönyv létrehozásának gordiusi csomója. Az bizonyos, hogy széles hazánkban akadna vállalkozó, ki az új könyvet akár egyenes felszólítás, — akár pályázat útján megírná, de ki hordozná a kiadással járó költségeket . . . ?

Iparosaink alig tehetnének nagyobb jót, mint ha egy jó tankönyv létrehozását saját érdekükben is lehetővé tennék!

Az értesítőben felsorolt adatok közül különösen figyelemre méltó még az, hogy 210 iparos tanuló közül 114 körülbetől 2000 órát mulasztott igazolatlanul, míg az igazolt óramulasztások is meghaladják a kétezeret! E rengeteg magas számok vádaskodnak, de magunk sem tudjuk kire; magukra az iparosokra, kik tanulóikat visszatartják? a tanítókra, kik a mulasztásokat nem jelentik be? vagy a hatóságra, mely nem jár el elég szigorral? Annyit azonban tudunk, hogy e roppant mulasztások mellett kellő eredményt a tanításban elérni nehéz s ha ez jövőre is így lesz: iparoktatásunk nem fogja elérni azt a czélt, melyet maga elé tűzött.

Sajó.

Felhívás.

A Mária Dorothea egyesület Budapesten 1889-ben országos jellegű s a tanköteles kort el nem ért kisdédek összes szükségleteire kiterjedő kisdenevelési kiállítás rendez oly czélből, hogy a nagy közönségnek és

egy világraszóló hideg tél derekán elrabolták ujonat új eszímáját s ott hagytak meztláb az ut közepén.

Ilyforma apró-cseprő (!) okok miatt az igazi erdélyi magyar ember soha sem kebelezte a jó szomszédokat, azok pedig, kiknek még a eszímáját is elvették, természetesen minden pereputtyaikat azon szent érzelmben igyekeztek nevelni, hogy az oláh és magyar, míg a világ világ lesz, örökös ellensége egymásnak.

Ily atyafiságos indulat mellett tessék most már erdélyi magyar közművelődési egyesületet alkotni oly formán, hogy az ott lakó különféle nemzetiségek egybe-forrjanak! Tessék atyafiságról és testvériségről prédikálni ott, ahol az utódok még most is kegyelettel emlékeznek azon fasorról, melynek minden fáján egy-egy akasztott ember csüngött!

A régi idők eltűntek, — a gyilkos nemzedéknek ma már jobbadán csak fiai és unokái élnek, kik apáik véres tettét csak képzeletben látták, s eszük ágában sincs azt a korszakot még egyszer felidézni — legalább addig, míg nem jön a muszka.

A dolgok megértésére jó tudni, hogy van nekem egy nővérem, a ki feleségül ment egy basibusok-hoz. — ez a jó törökszomszéd nyelven valami órnagy-féle ember, de Erdélyben csak olyan közönséges lábász, vagy földmérő, ki a telekkönyvet csinálja. Az ilyen lábásznak egyik határtól a másikig fától fűg, bokortól-bokorig kellett nap-napután járnia, míg felméri és lerajzolja azt a mapát, melybe ma-már minden házasulandó ember esküvéje előtt legalább egy futó pillantást vet, hogy meggyőződjék jövődöbelije igaz szerelméről. Egy ilyen basibusok vette el feleségül az én nővéremet, s miután meg van írva, hogy a jó nő elhagyja apját és anyját és követi az ő férjét, természetes, hogy a nővérem is beállott lábásznak. Mézes heteik nem voltak, — de annál több futónapjok, mert esküvőjük után néhány nap mulva egy isten verte vidékre kellett utazniok felsőbb rendeltől, mint valami szibériai száműzöttek. Ezen a vidéken járt egyszer Jókai Mór is, mely látogatásának örök emléket „Egy az Isten” című regényében emelt. Tessék ezt a regényt elolvasni, s aztán elképzelnü milyen

különösen az anyáknak az okszerű kisdédek ápolás és kisdenevelés eszközeit lehetőleg szemlélhetőleg bemutassa s továbbá, hogy a kiállítással kapcsolatban az itt szerzett tapasztalatokat szakértők előadásai és nyomtatványok által megerősítse és minél tágabb körben elterjessze.

Maga a kiállítás öt csoportra oszlik:

I. Az egészséges kisdédek ápolása. Ide tartoznak: A csecsemő és kisdédek táplálása. A mesterséges táplálásnál használt tápszerek és tejkezelés. Különféle szoptató üvegek, szopási készülékek, csecsemő és kisdédek öltözékek, bölesők, ágyak, öltöztető asztalok, székek, tolókoosik, fürdő-készülékek, mérlegek. A kisdédek czélszerű fekvését s karonhordozását föltüntető rajzok és minták. Ugyanitt mutatandók be a tejhamisítások és az ezeket megvilágító eszközök, mérges czukorkák és mérges játékszerek.

II. Az egészséges kisdédek értelmi nevelése. A hallás, látás s általában az érzékszervek fejlesztésére szolgáló eszközök. Gyermekjátékok, bábuk, hintalovak, összerakó játékok, karácsonyfára tehető ajándékok, képes könyvek, Fröbel-féle eszközök. Minta-gyermektervek tervrajzai, foglalkoztató szerei. Kisdédek kézi munkái.

III. A gyermekek betegségei. Egyes gyermekbetegségeket föltüntető rajzok, táblázatok, esetleg fűszminták. Fertőtlenítő szerek és eszközök. Borjú oltóintézetekre vonatkozó adatok. Kisdédek melegítő készülékek. Testegyesítő-eszközök. Gyermek-kórházakra vonatkozó adatok. Gyermek halandóságát mutató táblák.

IV. A társadalom működése a kisdédekért. Kisdédek javára állított közintézetek, bölesödék, lelenezházak, gyermek-menedékhelyek, árva házak stb. terveit és mintáit, az egyes intézetek berendezése, butorzata, nevelési segédszerei. Gyermekparkok tervrajzai. A gyermekek érdekeiben történt humanisztikus törekvések történelmi és statisztikai adatai. Egyesületi évkönyvek. A magyar irodalom kisdédekre vonatkozó termékei.

V. A kisdédek nevelése a multban és a külföldön. A kisdédek ápolása a multban, ide vonatkozó irodalmi művek, képek és játékszerek kiállítása. Ethnographiai gyűjtemények kisdédek játékaikról, öltözeteiről a különféle nemzeteknél, különösen vad és felművelt népeknél.

Tekintve a kisdédeknevelési kiállítás rendkívüli fontosságát, nemesak humanitárius, de egyszersmind az idevágó hazai ipar előmozdításának szempontjából is, reméljük, hogy ezimed a kiállításban részt fog venni, czélszerűen és esinosan előállított és érdekesen esportított tárgyakkal.

Bővebb értesítést és utbiztosítást készséggel nyújt a Mária Dorothea-egyesület által Budapesten rendezendő kisdédeknevelési irodája (egyelőre VI. ker., Andrássy-ut

T Á R C Z A.

Fájó szívből.

Sir, zokog a dalos madár,
Rezgő dala ugy kesereg,
Fájó szívem majd megszakad.
Majd meghasad, s csak nem feled;
Szerettelek hön, lángolón,
Hü szívem csak érted égett;
Hogy elhagyál, mit ér nekem,
Mit ér nekem már az élet!

Reszket a lomb, ligyan susog
Elmult, eltűnt boldogságról,
Hosszan s bánatosan regél
Egy megtört szív fájdalomról. . .
Elfeleddél! . . ah ez a szív
Bánatában is áld téged,
Hideg sirom éjébe is
Kisérni fog az emléked.

Oh szép remények, édes álmok,
Ti mind, egyig eltűntetek! . . .
Mért, hogy egy élet boldogsága
Meghalt, eltűnt ti véletek?!
Feledni kíván, s én . . . imádom,
Imádom, és ő . . . megtagad;
Élvez, ragyog, s én . . . sirok, sirok,
Mig bárelt szívem megszakad!

K.

Miért nem gyűlölöm én az oláhokat.

Tulajdonképen azt is leírhatnám, hogy miért nem tartok én az antisemitákkal, s ha Apollo megsegít, ezt is leírom valamikor e rovatban, de ezuttal az oláh atyafiakkal akarok kibékülni. Pedig volaképen haragudnunk kellene egymásra, azon egyszerű oknál fogva, hogy 48 ban, a nemzeti fanatismus korszakában, halomra kaszabolták az én jó véreimet, a magyarokat, aztán nagyapámnak

vidék az a Toroczko vidéke arra fel a offenbányai havasok felé az Aranyos partján s ráadásul egy rengeteg telet, melyben még a farkasok és medvék is fáznak ordítani. Az az ut pedig, mely ezen a tájon végig vezet, sziklába van vájva, mindentűt az Aranyos vizének közvetlen szomszédságában, s olyan keskeny, hogy két szekér nem férhet el egymás mellett, hanem ha jó messziről meglátja egyik a másikat bizonyos távolságban, szemével megméri az ut szélességét s ha kifutja a négy métert, megáll s megvárja, míg a szembejövő valahogy eldöcög mellette. Feje fölött égbe meredő sziklák, oldala mellett az Aranyos sziklaágya, melyet két oldalról két-három öl magas köpart szegélyez.

Ilyen vidék az, hova az én basibusok sógorom elment, megévezni a mézes heteiket. En akkor 14 éves lehettem.

Ez isten verte vidéken egyszer az én jó nővéremnek eszébe jutott engemet látni. Meg is írta egy nagy privát levélben, hogy menjek el hozzá; most nincs hó az offenbányai havasok közt s Tordától lóháton könnyen eljuthatok hozzájuk.

Vállalkoztam rá.

Apám küldött két forintot uti költségre — többet egy sem tudtam volna elkölteni.

Azon napon, melyen elindultam, a februári idő daczára, szokatlan meleg volt, rengeteg olvadás kezdődött, minek következményeit nem tudtam még akkor megállapítani, kivált oly vidéken, melyen még soha sem jártam. A nagy loes-pocsban — gyalogszerrrel utazván — csak estére tudtam Tordáig jutni, pedig minden jóra való gyalogos egy félnap alatt hagy háta mögött négy mértföldet. A késedelem azonban nem hangolt le, a fáradság sem vette el kedvemet s mintha minden a legnagyobb rendben lett volna, felkerestem azt a vendéglőt, melyben meg fogom találni azt a bizonyos kocsisit és lovat, melyek engem másnap tovább szállítanak.

A vendéglőt megtaláltam, de a kocsis és ló sehol se volt!

Beesteledett; meg kellett hálnom, — de két forintnyi utiköltséggel e manipulációt csak úgy eszközölhettem sikeresen, ha valami könyörületes lélek ingyen szállást ad.

55 szám alatti), a hová intézendők minden a kisdied-nevelési kiállításra vonatkozó levelek, megkeresések, indítványok stb.

Megjegyezzük, hogy a kiállítási bizottság a kiállítás rendezésének részleteire nézve csak összefoglaló határozni, egyelőre azonban annyit tudhatunk, hogy a kiállítás 1889. évi május 1-én fog megnyitni, a bejelentések emellett a jelen év végéig fogadhatók el a kiállítók tárgyainak biztosításáról a bizottság gondoskodik, de sem az oda, sem a visszaállítás költségeit nem viseli, s a kiállítási tárgyakra nézve, a mennyiben egyesek természetüknél fogva térdfizetés alá esnek, idejekorán megsértelt térdfizetést meg s ez közhírré tétetik.

Onajtaadó már a kiállítók érdekeiben is, hogy minden egyes tárgyhöz rövidre foglalt s lehetőleg nagy betűkkel írt vagy nyomtatott leírás mellékeltesék magyar nyelven minden esetre, de eshetőleg tetszés szerint más nyelven is s a mennyiben szükséges, történelmi és statisztikai adatokkal (például az egyes gyártmányok elterjedéséről és használatáról). Oly tárgyaknál, a melyek erre alkalmasak, képek vagy minták által kellene azok használati módját világossá s a látogatók előtt érthetővé tenni. Az egyes tárgyak ára a kiállításban is kitüntethető, de a kiállítási irodában, ahol azok elárúsításáról s a megrendelésekről gondoskodik, külön is bejelentendő. Részletesebb leírások, árjegyzékek stb. díjtalan kiosztását az iroda felkérés folytán magára vállalja.

Végre figyelemztetésül megjegyezzük, hogy minden ugynevezett titkos és általában orvoslásra szolgáló gyógyszernek a kiállításból kizártnak.

Budapest, 1888. évi július hóban.

A Mária Dorothea-egyesület kisdiednevelési kiállításának bizottsága.

Közgazdaság.

A király a kereskedelmi muzeumban

A király időközönként való budapesti tartózkodásai alkalmával rendszerint meg szokta látogatni ama közintézményeket, melyek újabb létesültek, hogy így a főváros haladásáról, fejlődéséről magának személyes meggyőződést szerezzen s egyeseket legmagasabb elismerése és kitüntető szavai által a tovább működésre, kitartásra, előhaladásra buzdítson.

Igy a mostani delegacionális ülészek alatt ő felsége meglátogatta a csak egy év előtt megnyitott, de kereskedelmünkre és iparunkra már is oly nagy fontosságú Kereskedelmi Muzeumot, s a felett beható szemlét tartva, nemcsak általában megfigyelte ki annak czélját, hanem egyes kiválóbb, törekvő iparosokat személyes megszólításával is kitüntette.

Leghosszabban beszélt ő felsége lovag Falk Zsigmond kir. tanácsossal, a Pesti könyvnyomda részvénytársaság érdemes vezérigazgatójával, a kihez közvetlen ezzel a kérdéssel fordult: Ön most Brüsszelben volt? Falk ur azt válaszolta, hogy Bécsben is volt az ipar kiállításán, mely reá egy vilákiállítás benyomását tette és jobban tetszett, mint a brüsszeli. A király mosolygott és megjegyezte, hogy ő maga is bánt, hogy olyan szépen összehozták a bécsi kiállítást s rá is igen kedvező benyomást gyakorolt. Azután megemlékezett a király a részvénytársaság kiállított nyomtatványait, melyek kiváló izlés, formás és tisztaság által tűnnek ki s különösen felkeltették figyelmét a társaság nyomdájában művészi leg kiállított „Jó szív“ bazár-újság női arcképesporcijai, melyekről ő felsége mindjárt felismerte, hogy fototipográfia útján készültek és ugy a sokszorosító, mint a nyomdászipar haladása felett lovag Falk ur előtt öröme és megelégedését fejezte ki.

Az előző cikkek osztályában kitüntető figyelemben részesítette ő felsége Szalády Antal ismert pót-és gyógykávész gyáros csinos kiállítását. Az izlesen elrendezett Hungária gyógykávész és Szalády kávé (pótkávé) dobozok, melyek külsőleg is magukon viselik a magyar ipar ismertető jeleit, igen megnyerték ő felsége tetszé-

E nehéz feladat megoldására egy mellék utcában benyitottam az első földszintes ház kapuján. Itt egy tisztességes kötélverő familia lakott, kiváló típusa a tordai székek atyafinak. Csupa szív, csupa lélek és naivság, s hogy a kontrasztot is meg legyen, bizonyos dolgokban mély értelem.

Számtalan naiv anekdota kering ország-szerte a jó tordai répről, melyekért ők úgy haragudnak, mint Gömörben a raktóinak. Újdonat-új unitárius templomokra rá-írták: „Épült Tordán“. Az Aranyos vízének egyik sekélyesebb helyén póznát állítottak fel e felirattal: „mikor ez a rúd nem látszik ki a vízből, ne menjen át senki az Aranyoson.“ A napórát, hogy a záporosó ne mossa le számait, befőtött. A nemes városi tanács elhatározta, hogy nagyobb havazások alkalmával mindenki tolocskát (furik) tartson a háza előtt, így könnyebb és olesőbb lesz a hó eltakarítása. stb.

Ebből a naiv gondolkodású népből való volt az én házigazdám, kinek öröme leírhatatlan volt, mikor megtudta, hogy diák vagyok.

B-fogadott — s ezenfelül ellátott egyszerű de pompás vacsorával is, s még gyertyaoltás után is beszélgettünk anekdotákat, diákiesnyeket. Arra a nagy utra, melyre vállalkoztam, sehogy sem akart elengedni. Elmondta, hogy az offenbányai sziklaút télen járhatlan; hét mérföldnyi távolságban nem találók se falut se kocsimat; a nagy olvadás következtében az Aranyos megáradt s vize, jégtáblái azon az uton vannak, melyen mennem kellene. — aztán e rengeteg hosszú hegyi utat egy nap alatt ugy sem tenném meg, nincs hol pihenni, nincs hol ebédelni, nincs hol meghálni, nem jár ezen az uton sem ember sem állat.

Az egyszerű ember még egyszerűbb rajza elképzelt. Mily gyönyörű vidék lehet az, melyen sem ember, sem állat nem jár! Mitől féljek hát?

Beszélhetek jó vitéz gondoltam magamban s képezetem sasszárnyai már ott röpködtek a magas bazalt sziklák között... aztán kifáradva elszenderültem.

(Folyt. köv.)

sét egy, hogy a muzeum igazgatója által bemutatott feltaláló gyarost. Szalády urat hosszabb megszólítással tüntette ki. Kérdősködött a pótkávé készítés módjáról, anyagáról, végül azt a kérdést intézte a kiállítóhoz, hogy van-e kelendőse ezeknek. A kiállító igennel válaszolt, de egyuttal sajnálattal említtette fel, hogy sokat kell szenvedni a beözönlő külföldi pótkávék versenyétől. Miután a muzeum igazgatója még kiemelte ő felségének, hogy a pótkávé, különösen a szegényebb néposztályra nézve mily jótétemény, mivel lehetővé teszi a tápláló de drága szemes kávénak használatát, s Szalády készítményeinek jóságáról ő felséget biztosította, a király kitaró tovább működésre buzdítva a gyarost, legnagyobb elismerésének kifejezése mellett távozott. E királyi elismerés bizonyára csak fokozni fogja a bizalmat és kedveltséget a már eddig is általánosan elterjedt Hungária gyógykávész és Szalády pótkávé iránt, melynek kiváló jóságáról legjobban tanuskodik az a körülmény, hogy nem csak idehaza vannak a társadalom minden rétegében szegénynek és gazdagnak egyaránt elterjedve, nemcsak Magyarországon megtörték a behurcolt külföldi pótkávék káros versenyét, hanem még a külföldön is piacot hódítottak és kelendőségnek örvendenek. Megemlítjük kapcsolatban hogy a feltaláló gyáros legutóbb a bécsi iparkiallítás meglátogatója alkalmával szerződést kötött egy nagy bécsi kivitelű céggel havonként 10,000 kilo „Hungária kávé“ szállítására, miáltal ezen magyar iparezik elterjedése az egész kontinen sen még inkább biztosítva van.

Habár a kiállítás gazdagsága és sokfélesége fényes tanujelét adja a hazai ipar fokozatos fejlődésének, el kell ismernünk, hogy számos oly cikk hiányzik még onnan, melyekben igen nagy nálunk a fogyasztás, de mert ide haza nem készülnek, külföldről kell azokat beszerezni. Ilyenek például a most annyira időszerű nyaralói és fürdői szükségleti cikkek, melyeket csak a muzeum keretén kívül találhatunk a Kertész Tódor cégnél, hol e saison cikkek más sokféle háztartási, kertészeti, szabandisítási, játék stb tárgyakkal együtt valóban egy kiállítást megközelítő dús változatosságban találhatók. Lehetetlen volna felsorolnunk mindama legnagyobbtól legapróbbig menő cikkekkel, melyek a Kertész Tódor cég Dorottya-utcai üzletében és kirakataiban a járókelők méltó figyelmét vonják magukra. Csupán a saison-cikkek közül említünk néhányat, melyek: kerti székek, indiai hintógyekek, kerti legyezők, utitáskák, vadász felszerelések, gummi áruk, kertészeti, méhészeti- és halászati cikkek, tornaeszközök, sport és vívó készletek, fegyverek, különféle testedző, szórakoztató és mulattató játékszerek, toilettézikkék dohányzó eszközök, keleti éstörök dísz tárgyak stb., melyekre ilyenkor óriási a kereslet. Van ezek közt igaz, számos igen szép és czélszerű tárgy, mely a hazai ipart vallja mesterül, de fájdalom, sok olyan is, melyeket nálunk nem, vagy csak igen kis mértékben állítanak elő. Ezek meghonosítása a jövő iparosainak lesz feladata s hogy ezt könnyebben tethessék Kertész Tódor ur kívánatra bérmentve megküldi 850 ábrával ellátott nagy árjegyzéket tanulmányozás végett kézműveseinknek, valamint bárkinek, a ki előforduló szükséglet esetén megrendelésével felkeresni akarja.

Értesítés.

A kik a tiszakerületi eperjesi ev. (coll.) tanítóképző intézetbe az 1888/9-ik iskolai tanévre felvételt és jótéteményben részesülni óhajtanak, folyamodványukat 1888. augusztus 15-ig az eperjesi ev. collegium igazgatóságához terjesszék be. — A folyamodványhoz keresztlevel, tanulmányi (legalább 4 gym. real- vagy polg. isk. osztályról) orvosi, esetleg szegénységi bizonyítvány is melléklendő. Kellő bizonyítványok hiányában az esetleg feltételeken felvett növendék az intézetben vétetik tanulmányi és orvosi vizsgálat alá s csak ezen vizsgálat sikeres kiállása esetén részesíthető jótéteményben.

A felvételi és javító vizsgálatok, valamint a beiratások f. év szept. 1—5 napjain történnek. A tanítás szeptember 6-án kezdetik meg.

Kelt Eperjesen, 1888. július 10-én.

A tiszakerületi eperjesi ev. (coll.) tanítóképző-intézet igazgatósága.

Hírek és vegyesek.

Ő kir. fensége Stefánia trónörökösné, egy lapunkhoz érkezett távirat szerint, f. hó 23-án hétfőn, meg fogja látogatni a dobsinai jégbarlangot. — Ő felségének fogadására megyénk főbb tisztviselői hétfőn Dobsinára utaznak. — A világhírű jégbarlang ez alkalomra fénynyel lesz felékesítve és kivilágítva.

Személyi hír. Beliczky Victor rimaszombati kir. közigazgató, üdülést keresendő, f. hó 20-án Korintzra utazott. — A természetnek eme szépségben gazdag s ózondús levegőjű fürdőhelyéről csak három hét múlva térend vissza s foglalja el hivatalos tisztét. — Addig is mig újra üdvözölhetjük, boldog üdülést kívánunk társadalmunk eme kimagasló alakjának.

Esküvő. Tegnap, e hó 21-én vezette oltárhoz Lukács Géza megyei első aljegyző, Marton Lenkét, özv. Marton Rudolfné leányát. Legyen áldás és szerencse házas életök minden léptén.

Esküvő. Kovács József jános-i körjegyző f. hó 16-án esküdtött örök hűséget Simon Nétus volt rimaszombati polgár és háztulajdonos özvegyének.

Trefort Agoston vall.-és közoktatási miniszter körrendelettel intézett az összes felekezetek püspökeihez és kir. tanfelügyelőségeihez a kivándorlás ellen, melynek szószerinti szövege a következő: Ertesülem szerint egyes külföldi gőzhajózási vállalatok ügynökei az Amerikába való tömeges kivándorlás előmozdítása végett, ravaszul szövegezett nyomtatott utazási vázrajzokkal árasztják el a tanítókat a czéltől, hogy azok, mint a nép közvetlen tanácsadói, az ezen vázrajzokban foglalt, jó részt valótlan előnyök megismertetése által a népet kivándorlásra ösztönözzék. Tekintettel arra, hogy Magyarországi lakossága a természet által nyújtott megélhetési források bőségéhez viszonyítva amúgy is föltötte gyérnek mondható s hogy ennek következtében az erősödni akaró államnak és a vagyonszerzési akaró népek együttes érdekét képezi, miszerint az országból tömeges kivándorlás ne történjék, tiszte-

lettel felkérem, méltóztassék a főhatósága alatt állónépoktatás intézetek tanítóit utasítani, hogy a jelölt vázrajzok, vagy azok tartalmának terjesztésétől, különbeni feyelemi felelősség terhe alatt tartózkodjanak. Elvárom különben a tanítók kötelességétől, hogy e tilalmamat nemcsak hogy nem fogják áthágni, hanem hivatásuknak megfelelőleg tőlük telhetőleg igyekezni fognak a népet azon előnyök túlzott vagy valótlan voltáról is felvilágosítani, a melyek az Amerikába való kivándorlás tekintetében egyes vidékeken a nép hitében egyes érdekeltek egének által, más utakon már becsémpésztettek. Kelt stb. Trefort s. k.

Milán király kollegája. Mikor a szerb király Tátrafüreden időzött — írja egy tekintélyes fővárosi lap — és innen Krasznahorkára rándult, Betlérén a falusi bíró Andrassy Manó gróf ugy mutatta be a királynak: „a betléri kis király“. — Milan kezét nyújtott neki e szóval: „üdvözöllek kolléga“ s mit a bíró is viszonzott, ki meglepetésében ámult-bámult még akkor is, midőn őt szerb kollegája a „tahota“ lovagrend nagy keresztjével tüntette ki.

Ezer kilométer vasparipán. Náray J. A. rimaszombati nyomdatulajdonos, a f. hó folyamán vasparipán (bicycliu) nagy körutat tett; a magas Tátra érintésével, tíz vármegyén utazott keresztül. Ezen közel ezer kilométer utat hat nap alatt tette meg, a nélkül, hogy neki vagy gépjének legesekélyebb hibája esett volna.

Szép eredmény. — Szép tehetségének adta újabb jeleit közelebb, a roznyói püspöki felsőbb leánynevelő intézetben megtartott záró vizsgálatok alkalmával — miről csak örömmel nyilatkozhatunk, — köztisztelőnek örvendő polgártársunk Soós Ferencz építész szeretetreméltó leánya: Irén. — Korrekt és nagy technikai ügyeségről tanuskodó zongorajátéka, mely egészen elragadta a hallgatóságot, meglepő volt, ha így halad — írja a „Roznyói Híradó“ — idővel még babékokat is arathat e hangszeren. — Gratulálunk!

Az utolsó tót tanító. Abaujmegyében nem régebben is még 42 tót tanító működött. Mint a „Felv. Szemlé“ben olvassuk, ezeknek utolsója is nyugalomba helyeztetett, minek folytán az egész vármegyében ez idő szerint egyetlen tót tanító sincs. Mikor fogunk mi ily kellemes újdonságot irhatni a mi megyénkéről?

Gömörmezei vasipar. A Budapesten épülő nagy fegyvergyárhoz szükséges vasoszlopokat Heinzelmann szállítja Chisnyovizról. Az egész roppant épületet hazai iparosok készítik hazai anyagból.

Tompaszobor majális. Lapunk mult heti számában említettük, hogy városunk kereskedő ifjai között élénk mozgalom indult meg, egy a Széchenyi-kertben, a Tompaszobor javára rendezendő táncmulatság megtarthatása iránt. — Miről csak örömmel nyilatkozhatunk: a tervbe vett mulatság ma már megvalósult s f. év és hó 29-ik napjára, kellemetlen idő esetén jövő hó 5-re tüzetett ki. Reméljük, hogy ez igazán jónak ígérkező táncmulatság közönségünk részéről már annyival is inkább meleg pártfogásban részesülend, mivel a kiesiny összeg, mely ebből befolyik, a rendező bizottság által oly nemes czélra fordítatik, mely, ha megvalósul — a „Tompaszobor“ egyik fénypontját fogja képezni városunknak, a nagy költő szülőhelyének, azon biztos tudattal, hogy „Ő“ most emlétkben egészen a miénk.

Táncmulatság. A rimaszombati eszmadia ifjuság f. hó 15-én a „tüzöltő-egyesület“ javára a Széchenyi-kertben jótékonyezelő táncmulatságot tartott. — A nem épen kedvező idő dacára, a mulatság sikerültnek mondható.

Uj kávéház. Gömöri Ede jó nevű vendéglősnök, kinek szolgálatkészsége, különösen pedig kitűnő söre, városszerte ismeretes, a söresarnokával kapcsolatos helyiségben új kávéházat nyitott. Tekintettel arra, hogy városunkban eddig is már négy kávéház létezett, melyek mindnyáján a lanyha üzletforgalom nehézségeivel küzdenek, Gömöri vállalkozása merésznek mondható s nem igen hiányzanak a Kassára jóslatok, melyek az új kávéház jövőjét bizonytalanságba helyezik, — mindazonáltal a tegnapi megnyitott új helyiség, melyet alkalmunk volt megsejlelni, esz, izlés, kényelem és elegancia tekintetében felülmúl minden rimaszombati kávéházat, s ugy látszik, maga a tulajdonos par excellence azon czéltól rendezte be, hogy abban közönségünk elítje kellemes szórakozásra találjon. Az orgonaszereű kasszát és faldíszítményeket Bolka műasztalos készítette saját tervrajzai szerint, s készítménye becsületére válik a jó nevű iparosnak. Az új billard s a kávéház egyéb felszerelése, csillárai, a kasszát ékítő makartások stb. stb. mind a tulajdonos jó izléséről tanuskodnak, ki megérdemli ennyi áldozat fejében, hogy közönségünknek nemcsak elismerésében, hanem pártfogásában is részesüljön. A vidéki közönségre nézve az is érdekes, hogy a szálloda emeletén Gömöri nyolcz vendégszobát rendezett be, s ezeknek eleganciájáról is a legnagyobb elismeréssel szólhatunk, mihez képest áruk (1 frttól 150 krig) valóban esekélynek mondható. — Egy szóval legezészerűbb lesz mindezekről a n. érdemű közönségnek személyesen meggyőződnie.

Műkedvelői előadás. Dobsinán tegnapi folyó hó 21-én az ottani műkedvelő-egyesület a vendéglő nagytérében jótékonyezelő színelőadást rendezett. Színteremtett ez alkalommal, egy szavallat Shulze Ottó előadásában; továbbá „A minister előszobájában“ című egy felvonásos dramolett Hahn Rezsőtől, a következő szereposztás mellett: A minister Klein Samu. Knabe Jeremiás irnok; Mesko Miklós. Mari, nevelőné; Szontagh Sándor. Ezt követte „Egy boldogtalan asszony“ című érdekes magánjelenet, mit M. Fehér Camilla urhölgy mutatott be s adott elő a közönségnek. A díszes programot „Der Uerolta“ című s dobsinai tájszólásban írt mű felolvasása rekesztette be.

Szerencsétlen vasutas Borzaszto katasztrófa érte Bruck Béla vasuti váltó őrt, f. hó 20-án Nyustján. To-latás közben a kocsi lépesójéről melyen állott volt, a vonat kereké alá esett, mely ballábát zúzta össze, erősen megsérte a jobb lábszárát is. A gyors orvosi segély talán megmenti életét.

Eltemette a kő. Asztalos János felsőpokrági illetőségű kőfejítő munkás szomorú véletlennek esett áldozatul f. hó 14-én — Kora reggeltől fogva vele dolgozó két társa, kik látva Asztalos veszélyes pozícióját, nem egyszer szóították fel nevezettet vészthozó helyének elhagyására. — Ő azonban a helyett, hogy elhagyta volna azt, továbbra is ottmaradt; de meg is adta az

arát, mert a kötőmög, mely alatt dolgozott, nemsokára omlásnak indul s őt maga alá temette. — F. hó 15-én vették fel ez esetről a helybeli kir. törvényszék kiküldöttjei a boncolási jegyzőkönyvet s ejtették meg az előnyomozatot, melynek alapján az Asztalossal dolgozott két munkás közül egy, büvádi eljárás alá fog helyezettét, miut ki bünrészesé lett volna ez igazán megrendítő esetnek.

Megrúgta a ló A helybeli nehéz tűzér ütég-osztály egyik közbiztet sulyos baleset érte a közeli napokban. Puczolás közben, nem tudhatni vigyázatlanságból-e, térdcsuklóján rúgta meg a ló. — A sebesült köztüzért a katonai „maród-czimmer“-be ápolják; remélni lehet, hogy rövid idő alatt felépül.

A várgedei gyógyfürdő látogatóinak száma az előző évekéhez mérten növekvő. — Ajánlatos lenne, ha e végből a fürdőközségnek még nagyobb kényelem biztosítottatnék, mint az jelenben feltalálható s gondoskodva lenne arról, hogy úgy az udvar, valamint a sétautak rendezve illetve parkirozva lennének, melyek bizonyára ily alakjukban édes kevés szórakoztatást nyújthatnak az üdülést kereső lelkének. Ha figyelembe vétetnék ez. általa kettős cél lenne elérve: n. i. szaporodnék a fürdőlátogató közönség száma, s fel lenne újból elevenítve a fürdő régi jó hírve, mely hajdanán még tömegesen esalogatta a messze vidék közönségét is.

Kiselejtezés — A szabadkai menteleposztálynál f. hó 18-án, gr. Szapári Péter, a kereskedelemügyi miniszterium kiküldöttje és Fadlalah el Hadad Mihály százados közbejveté mellett megejtett kiselejtezés, illetve osztályozás alkalmával 115 méen közül 6 mustráltatott ki és 109 találtatott továbbra is alkalmazhatóak.

Irodalom.

a) **Szab Rimaszombat város** áll. segélyezett alsófokú ipariskolájának értesítője; közli: Törköly József iparisk. igazgató. Az iparos tanoncok képzéséről Wagensommer János értekezik, axiomaként állítván föl azon tételt, hogy az ipariskolának kettős célja van: a szív és értelem képzése. Hangsúlyozza, hogy az erre szolgáló taneszköz — az iparostanonez kezébe adott olvasókönyv nem felel meg minden tekintetben a kívánalmaknak s azon ohajtását fejezi ki, hogy bár volna minél előbb oly tökéletes olvasókönyvük, a mely bírna mindazon jeles tulajdonságokkal, melyek ezt a tanítás központjává tennék. — A jelenlegi tankönyvek az erkölcsi képzésre vagy igen kevés, vagy éppen semmi gondot nem fordítanak. — Hat bizony ez a mai kor jellemvonása más tanintézetekben is; régebben az iskolák a családól semmit sem vártak, az intézetben tanult meg a gyermek mindent, a mi derék emberré tehetette, — ma-már az iskolák csak tudományt tanítanak, míg az erkölcsi élet fejlesztését teljesen a családra bízzák. Minő állapotban lehet azon iparos tanonez erkölcsi élete, ki mai napság nem tartozik a családhoz! A kérdés felvése helyes; gondolkozzanak a megoldáson azok, kik az iparos-tanonezok oktatására vannak hivatva. A tantervből a hit- és erkölcsös hiányzik s vallás oktatásban ugy látszik egész éven át csak hat órán át részesültek a tanonezok. A bevezett tananyagból nem tűnik ki, hogy a különféle kathekismusokat hitelesztő olvasmányok némileg helyettesítették. Az intézetben a hitoktatáson kívül 5 tanerő működött, oktatásban részesült 210 növendék, kik korszerint 13-19 évesek, ezek között róm. kath. 110. ev. ref. 57. ág. ev. 34. zsidó 9. — 184 magyar (örvendetes jelenség!) 25 tót, 1 német. Az emulasztott igazolatlan órák száma megközelíti a kétezeret!! Hallatlan és szomorú!

b) „A rimaszombati községi elemi iskola (fiúiskola) értesítője“ egybeállította Törköly József igazgató, kinek évi jelentéséből kiemeljük a következőket: Kemény Bertalan közs. isk. tanító 13 évi működése után nyugdíjaztatott, mely alkalommal az iskolások diszülésén bucsuzott el az érdemekben gazdag tanfőfiutól, a tanestület pedig működésének emléket jegyzőkönyvben örökítette meg. Helyére megválasztott Paál Gyula s. tanító, az ekként megüvölt s. tanító állást 22 pályázó közül Nagy Zoltánnal töltötték be. Az ev. ref. vallásu tanuló hitoktatója Nagy Sándor évközben vendégi-i rendes lelkesszé választatván meg. utódja Mészáros József kalvinista káplán lett. Az intézetben a hitoktatáson kívül 6 tanerő működött. Iskolába járt 238 növendék, de az ezekre vonatkozó statisztikai adatok (kor, vallás, nemzetiség stb.) hiányoznak az értesítőtől. A tanítói könyvtár 202, a gyermekkönyvtár pedig 530 művet tartalmaz. Járt ezen kívül 9 szaklap és folyóirat.

c) „A Tiszáninneni ev. ref. egyh. kerület miskolczi ev. ref. felsőbb leánynevelő intézetének értesítője“ közli: Tóth Pál igazgató Jövő számunkban bővebben.

Jókai legújabb regényének „A lélekidomár“ -nak Révai testvérek kiadásában megjelenő füzetéből most kaptuk a 3. és 4-ikét. Amit már az első két füzet megjelenésénél is örömmel említettünk, azt most még szívesebben erősíthetjük meg, hogy a koszorús író rendkívül termékeny és mindig jót teremtő tollából a „Lélekidomár“-hoz hasonló regény csak akkor került ki, midőn még Kárpáthy Zoltán és az Ery magyar nábób remek szépségeiben gyönyörködünk. Piratlanul érdekes mese, mely egészében, mint a szöveg részeiben egyaránt nagyszabású érdekesítő: regényhősök, kiket magunk előtt látunk és kiknek működését bámulattal kísérjük; ragyogó nyelvezet, mely szívünket ragadja meg, keblünket dagasztja lelkesít, lehángol a szerint a mint a szerző élénkebb vagy komorabb helyzeteket fest; bonyodalom, mely az epizódok tömkelege dacára, szerves összefüggésben áll a főeseményekkel, szép, érdekes, vonzó mint az előbbi; — mind oly tulajdonok, melyek Jókai minden regényében megvannak ugyan, de az elmaradhatatlan siker elérését sehol sem biztosítva oly mérvben, mint az a mostani regényben történik. „A lélekidomár“ egy mesteri tollnak, egy lángszellemnek, egy Istenentől megáldott írói tehetségnek remek alkotása, mely minden európai nyelven megjelenendő fordításával meghódítja az egész világ művelt olvasóit. A dícsőség pedig, mely ebből a magyar névre hárul, a mi dícsőségünk és azért kétszerte büszkének vagyunk rá. Dícsődjük a külföld az ő íróinak légióival, — nem a szám, de a minőség dönt és a minőségben a legjobb, a legelső mindenestre Jókai. — Ismételve figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy ez a regény ép úgy, mint Jókai legújabb regényei, kivétel nélkül Révai testvérek kiadásában füzetekben jele-

nik meg, a mi által lehetővé tétetik, hogy 20 kr-ával a legszegényebb ember is megvehesse a magyar regényirodalom gyöngyeit. Hiszen a legselejtebb rémregények többé kerülnek. — már pedig a magyar olvasó közönség finom olvasótól méltán el lehet várni, hogy Jókai műveit otthonra találjan minden magyar ember házában, ki édes anyanyelvünk szépségeiben sohasem gyönyörködhetik úgy, mintha Jókait olvassa. — Előfizetés iránt legjobb egyenesen Révai testvérekhez fordulni. (Budapest, IV. Váci-utca 11. szám.) de kaphatók a füzetek minden hazai könyvkereskedésben.

CSARNOK.

A csillagos ég.

— Irta: Sárváry Ferencz. —
(Folytatás.)

Mielőtt a bolygók egyenkénti s kissé részletesebb leírásához fognék, érdekesnek vélem azon kérdés fölvetését, vajjon vannak-e a bolygó csillagokkon szerves lények, mi több, emberek?

Huygens, Kosmotheros című művében e kérdéshez így szól: „Valamint, ki nagy utazás után tér vissza szülőföldjére. — helyesebben itéli meg azt, ugy a földünkhöz hasonló égitestekkel foglalkozó csillagász sem találja különösnek, ha a bolygókön élő lényeket merünk képzelni.“

Majd más helyen így felel: „Eszszerű volna-e azt gondolni, hogy az égi testek, melyek közt a földnek oly kiesnyes rangja van, csak azért volnának teremtve, hogy a földön élő csekély emberek benne gyönyörködhesenek!?”

Igy tehát nem kétségtelen, de azt sem állíthatja valaki, hogy képtelenség a bolygók lakhatósága. — Hiszen, hogy Maedlerrel tartsak, a hal se hinné el, ha gondolkozni tudna, hogy a szárazföldön is lehetnek élő lények. S ha azokon, mint látni fogjuk, az élet feltételei kevés különbséggel éppen meg vannak, mint akár csak földünkön, ugy mi is zárna ki a bolygók lakhatóságának feltevését?

Hiszen a bolygók is csak oly homályos testek, mint földünk, azok is csak úgy forognak a nap és saját tengelyük körül; tehát azokon is meg van: az évszakok változása: t. i. a tavasz, nyár, ősz, tél s meg van a nappal és az éjjel is. Nekik is az a nap melegít, világít, a mi a mi földünkre, így tehát a rajtok élő szerves lények is annak jóléte és éltet adó sugarait élvezhetik.

De sőt mi több, — holdjaik mellett még a szerelmesek is ép úgy elábrándozhatnak, mint akár csak a mi földünkön!

Áttérve a bolygó csillagoknak egyenkénti tárgyalására, kezdjük talán azt a Kopernikus által felállított s most már vita tárgyát nem is képező bolygó-rendszer szerint a naptól az eddig ismert legtávolabbi bolygón, s mintegy átszelve körpályájukat, ejtsük utba földünket, melynek elhagyásával még 2 bolygón áthaladva, a naphoz, mint a bolygók méltó és fényes uralkodójához fogunk jutni.

A legtávolabbi esik a naptól s így a legnagyobb körpályát futja a nap körül a Neptun nevű bolygó csillag, mely pusztá szemmel észrevehető sem lévén, nem esuda, ha még a legújabb időkig is mint bolygó teljesen ismeretlen volt.

A csillagászok látesőveik alatt, állócsillagoknak tekintették, dacára azon óriási különbségnek, mely az álló és bolygó csillagok közt létezik, s mint már említve is volt, a legtávolabbi bolygónak a Kopernikus-féle rendszerben nem a Neptun, hanem az u. n. Uranus bolygó tartott.

A Neptunnak a felfedezését éppen az imént említett bolygótársa: az Uranus könnyítette meg.

A naptól eddig legtávolabbi hitt Uranust figyelő csillagászok, ugyanis a múlt század vége felé észrevették, hogy annak körpályája egy jelentékeny tömeg vonzása által szokatlanul megháborított. Ezt a csillagászok tudták, mert hisz távesőveiken keresztül a háborítás nagyságát is észlelheték; nem tudtak azonban hosszú ideig a háborító tömegnek, t. i. az Uranus rendes mozgását megzavaró bolygó csillagnak hollétéről semmit sem.

Végre Le Verrier francia csillagász volt az, ki beható tanulmányok után a háborítások nagysága és irányából kiszámította, hol kell a háborító tömeget keresni. Gyenge szeméi miatt az erősebb megfigyeléseket önmaga képtelen lévén eszközölni, a kérdéses bolygó felkeresésére Gall nevű csillagászt kérte fel, ki 1846. szept. 23-án a Le Verrier által meghatározott helyre irányozva a berlini csillagda hatalmas távesővét, a maga és megbízó tudós barátjának végtelen örömeire, fel is lelte azt.

Az így nem rég felfedezett Neptun nevű bolygó csillagnak távola a naptól 620 millió mfd., tehát földünk azaz földünktől — leszámítva ennek naptól távolát — kerek 600 millió mfd. S minthogy ez iszonyu távolban napkörüli útját 166 év alatt teszi meg, pályája rendkívül gyorsnak mondható.

Ez ut befutására ugyanis egy — óranegyedenként 1 mérföldet haladó gyorsmozdonynak — nem kevesebb mint 14000 évig kellene szüntelenül zakatolnia.

A naptól való távolban őt megelőző Uranus bolygó körpályáját már aránytalanul rövidebb idő alatt futja be, bár távola a naptól ennek is tetemes.

Az Uranust ugyanis a bolygók központjától közel 400 millió mfd. választja el, napkörüli keringése 84 évig s pár napig tart. E két bolygóról, az imént említett iszonyu távolok miatt, vajmi keveset tudunk.

Elhagyva tehát őket, közeledjünk a nap körül még beljebb keringő bolygóhoz: a Saturnushoz.

A Saturnus naptól távola már csak 200 millió mfd., jelentékenyen kevesebb, mint az imént említett planétáké.

Holdjainak száma: nyolcz, melyek bámulatos gyorsan keringenek körülötte.

A Saturnus felületén, látesővön át nézve, sajátos párhuzamos síkok észlelhetők, mely síkok egymást felváltva vonulnak rajta végig, bizonyítva a bolygótömegnek gömbölyűségét és tengelykörüli forgását.

Szebetünök a Saturnust körülövedző gyűrűk is, melyek azt a többi bolygótól oly jellemzően megkülönböztetik s melyek körülötte éppen oly sebességgel forognak, mint maga a bolygó, tengelye körül. E gyűrűk s a köztük levő bolygó között mintegy kétezer mérföldnyi üres tér van. Hogy miből állanak e gyűrűk, az iránt a csillagászok között a legellentétebb nézetek ural-

kodnak; a valószínűség azt hozza magával, hogy azok ugyanazon anyagból állanak, melyből maga a Saturnus bolygó.

Naprendszerünk legnagyobb bolygója: a Jupiter. Feltűnő lénye a régi korban azon téves véleménynek szolgált alapul, mintha bolygó létére önfényvel rendelkezne. E téves nézet a táveső tökéletesbülése folytán könnyen lett megzavartva. A teleskopumon keresztül nézve, ugyanis kiki meggyőződhetik a Jupiter homályosságáról, ha figyelmesen szemlélgeti a körülötte keringő négy hold bármelyikének a bolygó korongja előtti átvonulásait. Ez átvonulások alkalmával a bolygó testén mindannyiszor árnyékpontok képződnek, melyeket a holdak egy önfényvel bíró égitestre nem vehetnének.

Az árnyékpontcskák elvonulásai a Jupiter felületének majd egyik majd másik helyén okozzák az ott nagyszámban jelentkező holdfogyatkozásokat.

Nap körüli keringését, a többi bolygók pályasebességéhez viszonyítva, elég lomhán végezi, de saját tengelye körül, roppant nagy tömege dacára is, iszonyu gyorsan forog. Míg a mi kis földünk tengelye körül egyszer fordul meg, addig a nála többszörösen nagyobb Jupiteren az éjek és napok majd csaknem háromszor váltják fel egymást; vagyis földünk tengelye körül 24 óra alatt, a Jupiter pedig 9 óra alatt fordul meg.

A tengely körüli forgást a felületén észlelhető foltok mozgásából következtethetjük, mely foltok mibenléte iránt a csillagászok nincsenek még egészen tisztában. Tekintve azonban a jelenséget, hogy e foltok a Jupiter felületén hol keletkezőben vannak, hol ismét szemünk előtt oszlanak el, kiindulva továbbá azon megfigyelésekből, melyek kimutatták, hogy azok távesővön át nézve, a mi földünk felhőhöz hasonlóan, rövid idő alatt változók s majd világosabbak, majd sötétebbek; talán nem igen tévedünk, ha állítani merjük, hogy a Jupiteren a mi levegőnkhez hasonló anyag van jelen. (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

A miskolczi ipar- és kereskedelmi kamarától.

Értesítés.

321. sz. — A m. kir. államvasutak igazgatósága folyó hó 5-ki 38191. számú értesítésével megküldte alólírott kamarának a központi és déli hálózat részére a következő egy, esetleg 3 vagy 5 évre szükséges évenkénti mintegy 60000 köbméter tűzifa szállítására vonatkozó pályázati hirdetményét, mit az érdekeltek figyelmébe azzal ajánlunk, miszerint a pályázati főtételek hivatalunkban megtekinthetők. — Miskolcz, 1888. július 15.

Holländer Ede, Dr. Kovács Gyula,
alelnök. titkár.

A miskolczi ipar- és kereskedelmi kamarától.

Értesítés.

322. sz. — Az új-gradiska-brodi vonal építéséhez szükséges anyagok szállítására vonatkozó pályázati kiírását, valamint az ajánlati űrlapok példányát a m. kir. államvasutak igazgatósága hivatalos használat és az érdekeltekkéi közlés végett megküldte. Az ajánlati feltételek hivatalunkban betekintheők. — Miskolcz, 1888. július 15.

Holländer Ede, Dr. Kovács Gyula,
alelnök. titkár.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

N y i l t t é r .*)

Nyilatkozat.

Senkitől sem kénszerítve, saját önmagam sajnálva, hogy Fischer Károly urat hozzám nem illő kifejezéssel illettem, hogy a méltatlanul bántottak az elégtételadás teljes legyen, a nyilvánosság előtt kifejezést kívánok adni annak, hogy őt becsületében sérteni nem akartam s már régen, ingerültségem elmulta után, tőle bocsánatot kértem. Rimaszombat, 1888. július 18.

Széplaky Lajos, földbirtokos.

*) E rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.

Magán-hirdetések.

Kereskedő tanonczul

egy 14—15 éves erőteljes ifju — ki legalább 2—3 gymn. osztályt végzett —

KERN ADOLF

rimaszombati vas- és fűszerkereskedésében azonnal felfogadtatik. — Értekezhetni lehet bármikor ugyanott.

Pályázati hirdetmény.

995. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. városánál a mérnöki állás lemondás folytán üresedésbe jövén, felhivatnak mindazon **okleveles mérnökök**, kik ezen állást, mellyel a városi szabályrendeletben előirt munkakötelezettség, évi 600 frt fizetéssel van összekötve, — elnyerni ohajtják, hogy ez iránti pályázati kérvényüket folyó évi **augusztus hó 15 ig**, a polgármesteri hivatalba az 1883. I. illetve az 1886. XXII. t. cz.-ben előrt okmányokkal felszerelve adják be.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város képviselő testületének 1888. évi július hó 10-én tartott közgyűléséből.

1—2 Szabó György, polgármester.

Árverési hirdetés.

A jánosi-i közbirtokossági italméresi jog a hozzá való épületekkel, kötelezőleg a rendes husméréssel 1889. január 1-től kezdődő három egymásutáni évre, **folyó évi augusztus 12-ik napján** a délelőtti órákban Jánosi-ban, a községházánál tartandó árverésen bérbe fog adatni. — Árverési szándékozók ez alkalomra 200 forint bántpénzt kötelesek az árverés megkezdése előtt letenni, mely összeg a legtöbbet ígérő által a bérösszeg egynegyedrésének megfelelően kiegészítve, mint biztosíték marad a közbirtokosság rendelkezése alatt.

Kelt Jánosi-ban, 1888. július hóban.

Sárközy Gyula,
közbirt. igazgató.

1-3

Magyarország leghíresebb s legrész-
sávdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemebbé üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt ad; tüdő-, hörgőbántalmaknál, húgycsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógyszer képez, — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvízberlőnél **Nyíregyházán**; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Fodrásznő.

Alólírott, ki Budapesten a leghíresebb női-fodrásztól sajátította el a nőknek divatszerinti fésülését, ajánlja e szakmai szolgálatát a n. é. női közönségnek. — Tűnczvigalmak és lakadalmakhoz, ugyintén naponként házhoz járva — egy havi tartamra — a legutányosabban eszközöl és vállal fésüléseket. Tisztelettel

Sachs Józsa.

(Lakásom: Rimaszombat, cserencsényi-utca, Zehery-féle ház.)

Nyugoti tiszta Berni-faj Szarvasmarha-eladás.

8 db 4—5 éves tehen.
4 db 2½ éves üszök felfolyatva,
4 db 1½ éves üsző és ökör,
5 db idei üsző- és ökör-borju,
1 db 1½ éves bika eladó. 1-3

Értekezhetni: id. **Szentmiklóssy Kálmán** tulajdonosnál, **Sajó-Keszi**, u. p. **Kövecses.**

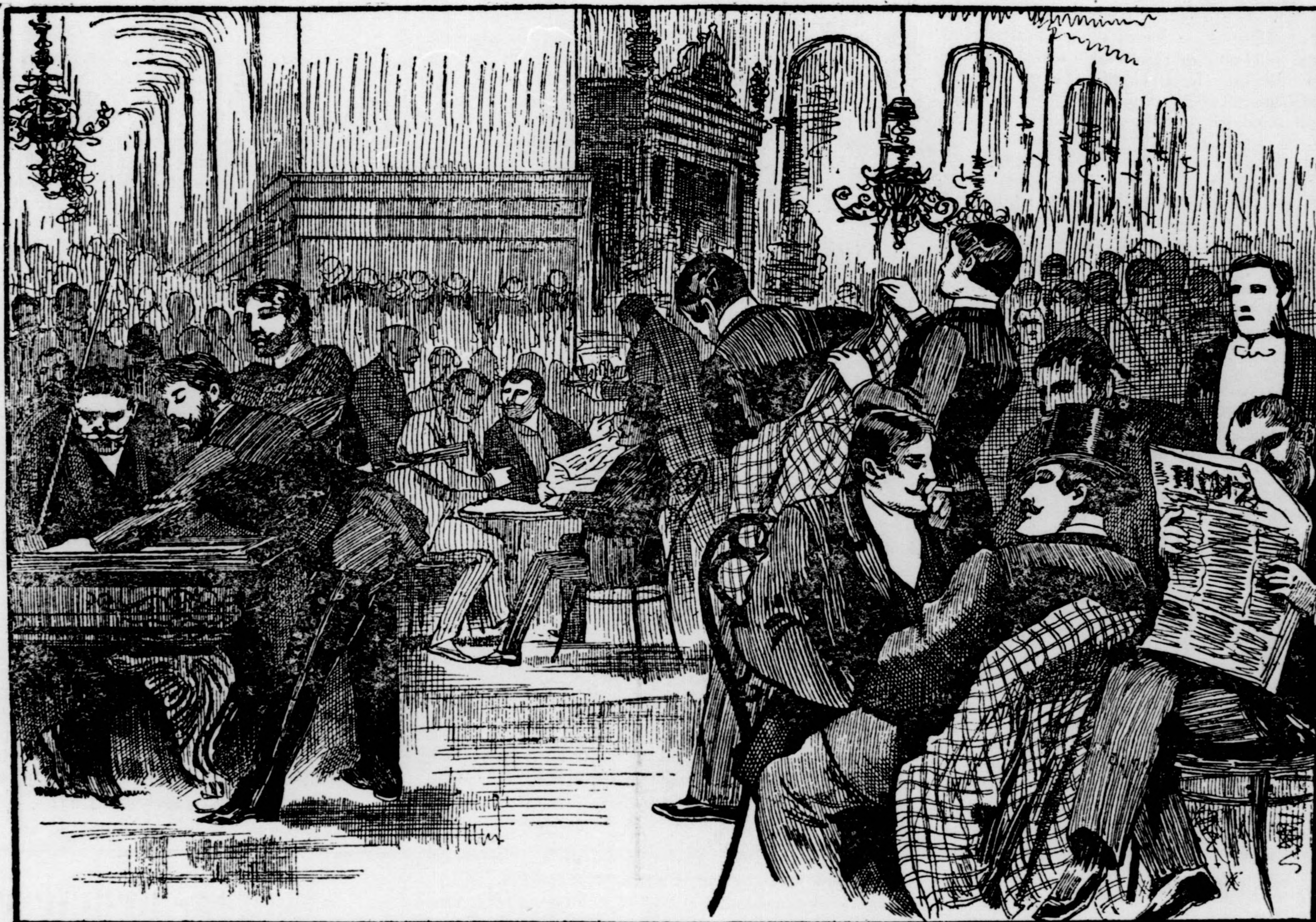
Szálloda-, sörcsarnok- és kávéházmegnyitási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, miszerint az általam már 15 évvel ezelőtt alapított **vendéglő- és sörcsarnok**-helyiségeimet legújabbán **szállodává alakítottam át**, és azt — egy fény- és díszszel berendezett **kávéházzal** megtoldva — **szombaton, július hó 21 én nyitottam meg.** A tetemes áldozatok, melyeket a város főterén levő

HÓTEL GÖMÖRI SZÁLLODA

átalakítása és a legkényesebb követelményeknek megfelelő emelése érdekében hoztam, tanujelét azon mindenkor törekvésemnek, hogy annak állandó jó

birnevet szerezzek, és reményem, hogy a bennem helyezett bizalomnak meg is fogok felelteni annál is inkább, mivel igen tisztelt vendégeimnek egy csinos és fényel berendezett **kávéházat** és **éttermet** a legújabb **amerikai forgatható biliárd** és számtalan **bel- és külföldi napi- és hetilappal** ellátva; — továbbá szép fedett udvarhelyiséget és minden kényelmet nyújtó divatos berendezésű **vendégszobákat**, valamint jó és izletes **ételek- és italokat** lesz szerencsém rendelkezésére bocsájtani; — tisztelettel megjegyvezvén, hogy főfigyelmemet a jutányos árakra és a legjobb és legpontosabb kiszolgálatra akarom fordítani.

Kedves kötelességemnek tartom ezuttal mindazon igen tisztelt jóakaróimnak, kik előbbi ízletemet becses látogatásaikkal megtisztelték, azért legőszintébb Rimaszombat, 1888. július hó 22 én.

köszönetemet nyilvánítani, tisztelettel kérvén, miszerint az irányomban tanusított bizalmukban a jövőben is részesíteni kegyeskedjek.

GÖMÖRI EDE.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

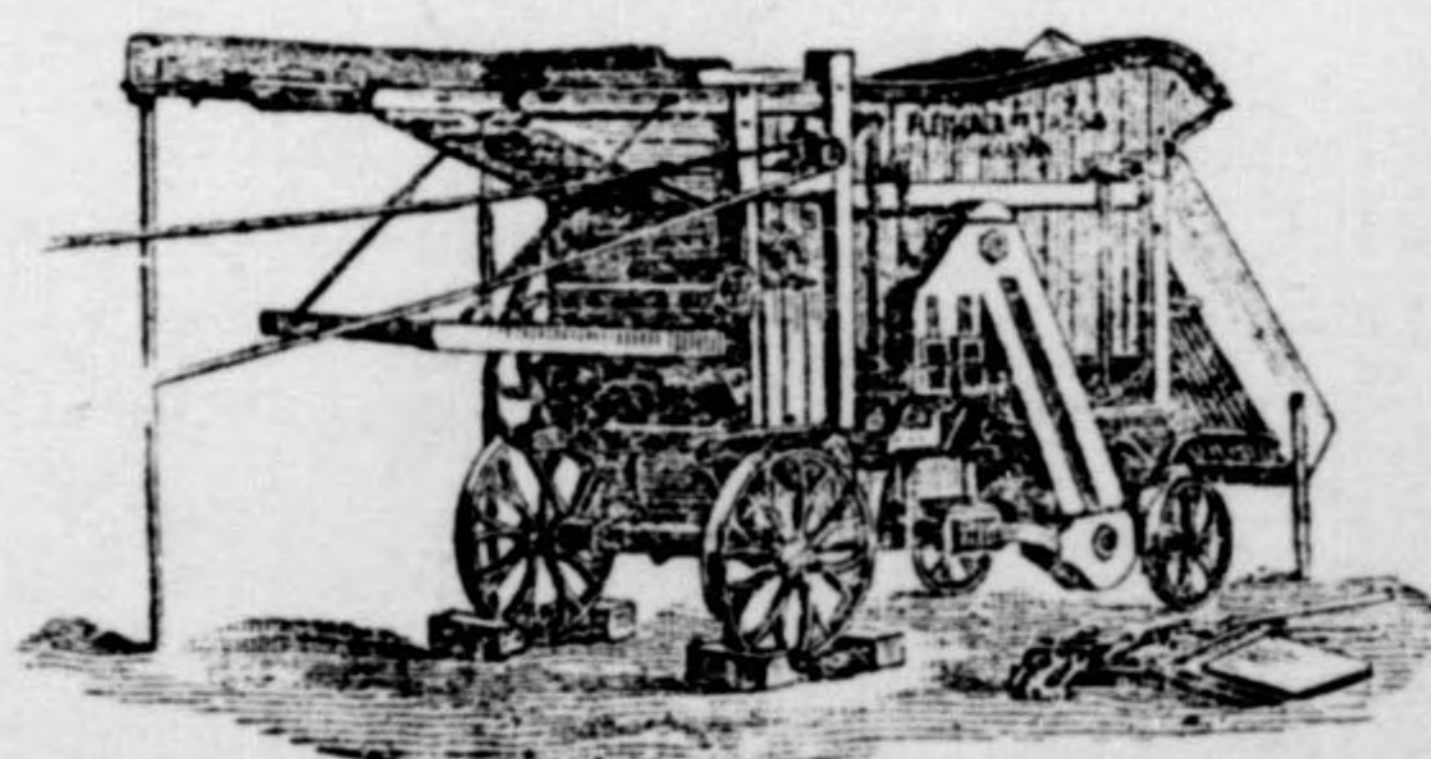
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírű gépeit a közeledő **nyári időnyre**, nevezetesen:

Cseplőkészületeit könnyű járással, járgány- vagy gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi cseplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarázó-készülékkel v. anélkül. **Backer- és magtár-rostait**, továbbá mindennemű **szivattyukat**, **gőzgépeket** és **gőzkazánokat**. —

Szeszgyar-berendezéseket, mint péld. **Henze-főzők**, **kavaró készülékek**, **maláta- és burgonya-zúzókat** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan. **Gazdasági gépeink képes**, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

6-6

Hirdetés.

4695. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közlirre teszi, hogy a **Pozsonyi Miaszonyunkról elszett Canonissák Conventje** végrehajthatónak **Sallay László és Tóth Márton** mint a **Kubinyi Gabriella, Adrienne, Loránd** birtokának megvevői ellen a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Zabar község határában fekvő a zabari 28. sztkönyvben A. 1-5 alatt foglalt birtokból Kubinyi Gabriella, Adrienne, Lorándot illető 9/12 rész jutalékára az árverést 1583 forintban ezenel megállapított kikiáltási árban, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi augusztus hó 22-ik napján délelőtt 10 órakor Zabar községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 158 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § á értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. július hó 6-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. **Hánrich**, kir. tszéki bíró.